

מן התלמוד

סדר נשים, מסכת כתובות, דף ס"ז

איבעית אימא לכבודו הוא דעבד, ואיבעית
אימא כדבעי ליה למיעבד לא עבד, כדאמרי
אינשי: לפום גמלא שיהנא.איבעית אימא - אם תרצה אמור
כדאמרי אינשי - כמו שאומרים האנשים
לפום גמלא שיהנא - לפי הגמל, המשא**הסבר:** הגמרא אומרת שנקדימון בן גוריון אמנם עשה
צדקה, אבל יש עליו ביקורת משום שעשה זאת לכבוד
עצמו, או משום שלא נתן כפי שיכול היה לתת, כמו
שאומרים - ככל שהגמל יותר חזק, כך הוא נדרש
לשאת יותר.

| על המפה

יהדות הולנד

יהודים החלו להתיישב בהולנד לראשונה
במאה ה-12, אך מספרם היה קטן. במאה ה-17
הגיעו להולנד יהודים אנוסים רבים מספרד
ופורטוגל והקימו קהילות גדולות באמסטרדם
ובערים נוספות, ובהמשך התיישבו שם גם
יהודים מגרמניה ומזרח אירופה. היהודים תפסו
עמדות חשובות בתחומי הכלכלה והמסחר,
והשלטונות העניקו להם שוויון זכויות. בתוך
הקהילות היהודיות התקיים מתח בין הדתיים
למתבוללים, שבין הידועים שבהם היה ברוך
שפינוזה. במהלך השואה, כאשר פלשו הנאצים
להולנד, נמלטו חלק מהיהודים ואחרים הסתתרו.
הולנדים רבים סייעו ליהודים להינצל מהנאצים,אולם רוב יהודי הולנד
נרצחו בשואה. כיום
חיים בהולנד כמה
עשרות אלפי יהודים.הכניסה לבית הכנסת
באנסחדה (צולם ב-2005)
(Wikipedia)**"תלמוד ישראלי"** הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת
הקשר לתרבות ומוורשת ישראל.הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי,
עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל,
ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיץ, ועוד.
מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם.
תלמוד ישראלי - מפגשים דורות,
מחברים עולמות.סדר נשים | מסכת כתובות ס"ז-ע"ג
פרשת כי תבוא | ט"ו - כ"א באלול (17-11 לספטמבר)

דף ס"ז: הצדקה שומרת על הממון

במאמר הקודם התחלנו את סיפורה העגום של בת נקדימון בן גוריון.

התלמוד מוסיף לספר שרובן יוחנן בן זכאי שאל אותה: "מה קרה לממון הרב
של אביך?". השיבה לו: "אבא אמנם נתן צדקה, אך לא קיים את המצוה כראוי
ולכן אבדו כל נכסיו". מה לא היה ראוי בצדקה של נקדימון בן גוריון? התלמוד
מציג שתי אפשרויות: אפשרות אחת, שהיא לא נתן די צדקה. אפשרות שנייה,
שקשנת צדקה התכונן גם שיהיה לו בכך כבוד ולא רק לשם שמים. באותו דף
מספר התלמוד מעשה מופלא על הלל הזקן, שקיים מצות צדקה באופן נעלה
ומופלג ביותר. הלל הזקן, תנא מגדולי ישראל, היה דואג לאדם עני שהיה בן
למשפחה עשירה, שכל יום יהיה לו סוס לרכוב עליו ועבד ירוץ לפניו, כמנהג
העשירים בימים ההם. יום אחד, לא השיג הלל הזקן עבד לרוץ לפניו אותו עני
שהיה פעם עשיר, והלל הזקן בכבודו ובעצמו רץ לפניו.

דף ס"ח: כך היה רבי אבא מחלק צדקה

התלמוד מספר על מעשי הצדקה של התנאים והאמוראים, שהם לסמל לאות
ולמופת. התלמוד מספר כיצד רבי אבא נהג לחלק צדקה, בזהירות ובעדינות
כדי שהעניים לא יתבישו. רבי אבא היה צורך מטבעות לתוך בגד, ואת הבגד
היה מפשיל לאחוריו כמו שק וכן היה הולך ברחוב בין העניים. העניים היו
צועדים אחריו, פותחים את הבגד וכל אחד לקח מטבעות צדקה כפי שהיה
זקוק. מדוע עשה כך רבי אבא? כדי שהעניים לא יתבישו ממנו, ולכן המטבעות
היו מאחוריו והם לא היו צריכים לעמוד מולו בשעה שלקחו את הכסף. עם
זאת, רבי אבא לא הלך בעניים עצומות עם כסף ברחוב, כי הרי אנשים שאינם
הגונים יכולים לגנוב ממנו, לכן הוא היה מטה את עיניו אחורנית, לצדדים, כדי
לנדה ולהשגיח שמי שאינו עני לא יתקרב לקחת כסף.

דף ס"ט: כך גדל רבי יוחנן בתורה

התלמוד מספר על כך שלרבי יוחנן היה חבר בשם אילפא, והם היו לומדים
בחדרהא. עניים מרודים היו רבי יוחנן וחברו אילפא ולכן יום אחד הם החליטו
לצאת מבית המדרש כדי לעסוק במסחר ולפרנס את עצמם. בדרכם לעסוק
במסחר, ישבו השנים למרגלות קיר רעוע כדי לאכול, ורבי יוחנן שמע מלאך
אחד אומר למלאך אחר: "הבה נפיל עליהם את הקיר, כי הם עוזבים את לימוד
התורה". השיב לו המלאך: "לא נעשה זאת, מכיון שאחד מהם נועד להיות גדול
בישראל. לא נעשה כן!". שאל רבי יוחנן את אילפא: "השמעת משהו?". אמר
אילפא: "לא". הבין רבי יוחנן שהמלאכים התכוננו אליו, ומיד חזר לבית המדרש
ושקד על תלמודו עד שזכה להתמנות לראש הישיבה.

דף ע': האיש שנדר שלא יאכל תפוזים

בדף זה מתחיל הפרק השביעי של מסכת כתובות. שמו של פרק זה הוא
"המדיר". הפרק עוסק בסוגים שונים של נדרים.מהו נדר? התורה אומרת, שאדם יכול לאסור על עצמו דברים מסוימים, גם
כאלה שמוותר לעשות אותם. למשל, אדם שאמר: "אני אוסר עלי את התפוזים
בנדר", או שאמר: "אני אוסר עלי את הפירות שגדלים בנתינה", חייב לעמוד
בדיבורו ואסור לו לאכול מפירות אלה. אם הוא לא עמד בדיבורו ועבר על הנדר,

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

הרצון הזה שלה לכתוב את הספר הזה עורר דיון משפחתי סוער.

חלק מבני המשפחה התנגדו לכך שהיא תכתוב בספר על מה שקורה בתוך המשפחה. הם לא מוכנים להיחשף ושכולם יקראו על מה שקורה בתוך הבית. עם כל הכבוד לרצון שלה לכתוב ספר, אין לה רשות להשתמש בחומרים לספר במה שקורה בתוך הבית, ובדברים האישיים שלהם.

חלק מבני המשפחה אמרו שכל הכבוד לה שהיא רוצה לכתוב ספר. זה ביא לידי ביטוי את כישרון הכתיבה והיצירתיות שלה, וכך היא תוציא לאור את הספר הראשון שלה, ותתקדם הלאה.

ו...מה?
עצמך?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מזומנים לשתי אונות ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

כיבוש הולנד במלחמת העולם השנייה

במהלך מלחמת העולם השנייה, ב-10 במאי 1940 תקפה גרמניה את הולנד, למרות שזו והכריזה על ניטרליות כאשר פרצה המלחמה. כיבוש הולנד נמשך חמישה ימים, והיא נכנעה במהירות. באותה תקופה חיו בהולנד כ-140,000 אזרחים יהודים, ועוד 30,000 פליטים שהגיעו אליה ממדינות אחרות. מיד לאחר הכיבוש החלו הנאצים לגזור גזירות על היהודים, להגביל את תנועותיהם ולשלוח אותם למחנות ריכוז והשמדה. רק כמה עשרות אלפי יהודים בהולנד נותרו בחיים בסוף המלחמה. בין היהודים שהסתתרו בהולנד ונתפסו לבסוף היו אנה פרנק ובני משפחתה.

זיכרון ליהודים הולנדים שנרצחו במחנה המעבר וסטרבורק (2013)
(Wikipedia, Joop van Diik)

**הצטרפו למאות אלפי לומדי
הדף היומי, פתחו שיעור שבועי
אצלכם בקהילה**

כל קהילה שתצטרף, **תקבל את העלון השבועי**
עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח
הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי- קהילת יצהר, מממ קיץ תשפ"ב

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

קונטרס

קונטרס זו מילה שמקורה בלטינית, והיא מציינת כמה גיליונות שנתפרו יחד לספר. ביהדות מציין המושג חיבור או אוסף הערות בנושא מסוים. למשל, פירוש רש"י לגמרא נקרא "הקונטרס" בפיהם של בעלי התוספות.

4 למה שימש הארון מאחור?

4. היומן שכתבה שרד וריגש קוראים רבים בעולם.

ΧΙΛΙ 61,7%

רבי 510
הביניים
הראשונים

510
ימי הביניים
ופת הראשונים

סדר מועד | מסכת כתובות, דף ע' - ע"ג

הרי הוא מתחייב מלקות, מפני שעבר על איסור התורה - **"לא יחל דברו - ככל היצא מפיו יעשה"** (במדבר). **מאידיה, קיימת גם אפשרות להתיר את הנדר.**

כיצד? אם שלושה אנשים מתכנסים ושומעים ממנו שיש "פתיח" לנדר, למשל, הוא אומר: "לא ידעתי שהרופא יגיד לי שעלי לאכול תפוזים בחורף. אם הייתי יודע - לא הייתי נודר שלא לאכול תפוזים". או-אז שלושת האנשים מתירים את נדרו והנדר בטל.

דף ע"א: אלו נדרים הבעל יכול להפר?

ראינו שאם אדם נדר נדר, אפשר להתיר לו את הנדר אם מוצאים "פתיח" לנדרו. יש אפשרות נוספת של אדם שנדר ואינו צריך לקיים את נדרו. התורה אומרת, כי אם אישה נדרה נדר, **בעלה יכול להפר את הנדר** על ידי שהוא מודיע: "אני מפר את הנדר הזה". לא כל נדר יכול הבעל להפר וגם לא כל הזמן.

סוגי הנדרים שהבעל יכול להפר: הבעל יכול להפר רק נדרים מסוימים, למשל נדרים שאם אשתו תקיים אותם יגרם לה צער. למשל, אם אישה נדרה שיותר לא תשתה יין, הרי היא תצטער מכה. נדר מסוג זה יכול הבעל להפר.

עד מתי יכול הבעל להפר? הבעל יכול להפר את הנדר רק באותו יום שבו הוא שמע אותו. למשל, אם אשתו נדרה ביום ראשון שלא תשתה יין, וביום שלישי היא סיפרה לו על הנדר, רק ביום שלישי הוא יכול להפר את הנדר.

דף ע"ב: חזקה

כלל יסודי בדיני התורה קובע: **"העמד דבר על חזקתו"**. כלומר, אם התעורר ספק ואינו יודעים כיצד לנהוג, וברור לנו מה היה המצב לפני הספק - אין משנים מאומה. מהיכן יודעים את ההלכה הזו? מדיני נגעים. התורה אומרת, שאם כוהן נכנס לבית ורואה שיש נגע בקיר של הבית, הוא יוצא מהבית ומכריז שהבית טמא. נשאלת השאלה: **מדוע הכוהן מכריז שהבית טמא?** אפנים כשהוא היה בתוך הבית הוא ראה את הנגע, אבל יכול להיות שאחרי שהוא יצא מהבית, הנגע כבר נעלם ואיננו זכעת כבר אין נגע. **התשובה היא: "חזקה"**.

מאחר שפשוט היה בתוך הבית הוא ראה את הנגע, אנו אומרים, שכל עוד לא קיבלנו ידיעה שהנגע כבר איננו, אנו קובעים שהנגע עדין קיים. **זהו דין "חזקה"**. כל עוד אין לנו ידיעה ברוחה שמשוה השתנה, אנו מבינים שהוא לא השתנה.

דף ע"ג: החתונה שעוררה שאלות

כל אדם שמתחתן מתחייב לאשתו בכתובה, כי אם חלילה ימות לפניו או שהוא יגרש אותה, היא תקבל מאתים זה מנכסיו. שימו לב למקרה הבא. זבולון ערר חופה וקידושין ברוב עם ובשעה טובה נשא לאישה את בלהה. והנה, ימים אחדים לאחר מכן התעוררה שאלה הלכתית האם הקידושין היו תקפים. כמה רבנים אמרו שמפני סיבה מסוימת קיים ספק אם הקידושין חלו, ועתה יש ספק אם בלהה היא בכלל אשתו של זבולון. כעת צריכים להחליט בשני נושאים. **א.** האם במצב הזה, מותר לבלקה להתחתן עם איש אחר? **ב.** אם עכשיו זבולון יתן לה גט, התקבל בלהה דמי כתובה מהנכסים שלו? ובכן, להתחתן עם איש אחר אסור לה. מדוע? כי **ספק דאורייתא לחומרא** ובכל ספק מחמירים לגבי איסורי התורה, ולכן גם כאן יש להחמיר ולקבוע שבלקה היא אשתו של זבולון, וכמוכן אסור לה להתחתן עם אחר. אבל, אם זבולון יתן לה גט היא לא תקבל כסף כתובה, **מפני שבעינינו ממון אין מחייבים לתת כסף מפני הספק**, והרי יש ספק אם היא אשתו.

דבר תורה פרשת כי תבוא

אחד האתגרים הגדולים מולו מתמודד העולם הוא הצורך כל הזמן לחדש. מה שהיה רלוונטי לפני שנה נראה היום כבר ישן, מכשיר שיוצר לפני מספר שנים נחשבת לעתיק וכמעט לא בשימוש. התורה שלנו שניתנה לפני אלפי שנים גם היא מתמודדת מול אתגר זה ואומרת בפרשתנו: "היום הזה ה' אלהיך מצוך". רש"י עומד על המיוחדות שבביטוי **"היום הזה"** ואומר: **"שבכל יום יהיו בעיניך חדשים"**, כאילו בו ביום נצטוית עליהם - שתזכה להתחדשות ושמחה בתורה ובמצוות. באופן דומה אומר דוד המלך במזמור התהילים שמוסיפים בימי אלול: **"שבתי בבית ה' כל ימי חיי"**. **ולבקר** בהיכלו - מצד אחד העבודה היא קבועה ויום יומית - כל ימי חיי, אבל החוויה האישית היא של ביקור במקום חדש - **"ולבקר בהיכלו"**.

למדנו על חכם ששמע שיחה בין שני מלאכים. זהו את האנשים הבאים בתנ"ך שגם הם שמעו מלאכים מדברים:

1. מלאך אמר לה לחזור לגבירתה ולא לברוח ממנה

2. מלאך אמר לו לא להקריב את בנו

3. מלאך הודיע לו ששמו ישתנה

4. מלאך הודיע להם שייולד להם בן שיושיע את ישראל

(נחמא טומא י"ז: ט"ז, ט"ז: ט"ז)
(יט"ז: ט"ז: ט"ז, ט"ז: ט"ז)

שאלות השבוע

- איזה מעשה צדקה מיוחד עשה הלל הזקן?
- כמה אנשים צריך כדי להתיר נדר?
- אישה שנדרה לא לאכול שוקולד, האם בעלה יכול להפר לה את הנדר?

בין הפותרים נכונה תיעור הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים.* בפיקוח רואה חשבון

